

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstva v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v dliaškom semenišču (Knabenseminar.) — Dležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrtlice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

„Tiskarna sv. Cirila“

je od dne 1. meseca oktobra t. l. v **Pöschel-novi hiši, koroške ulice št. 5.**

V tem, da jo vzeme kat. tisk. društvo v svoje roke, priporoča jo vsem p. n. gospodom in uradom, ki imajo za njo kaj dela. Delo izvrši se jim **hitro in kar mogoče, po ceni.**

V njej se dobodo v malem času vse **tiskovine, ki so po naših krajih v navadi**, priskrbimo pa tudi druge brž, ko se pokaže njih potreba.

Naročila pa se vzprejmó vsak dan, izveniši nedelje in praznike, v tiskarni sami.

Ravno tam se dobodo tudi „Slov. Gospodar“, „Südsteir. Post“ in „Popotnik“ v posamesnih listih za ceno, kakor je bila do zdaj. S sedanjo **Jan. Leonovo zalogo papirja in tiskovin ni naša tiskarnica v nobeni zvezi.**

V Mariboru dne 24. meseca sept. 1885.

Odhor kat. tisk. društva.

Vabilo k naročbi.

Z mesecem oktobrom začne „Slov. Gospodar“ zadnje četrtletje; prosimo torej p. n. naročnike, ki so samo za tri četrt leta bili naročnine poslali, naj ponovijo naročilo o pravem času, da ne pride nered v pripošiljanje.

Tudi novi naročniki se sprejemajo. Do konca leta zpaša še naročnina 80 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštnih nakaznicah, ker je tako najbolj ročno.

Naroča pa se samo pri upravništvu „Slov. Gosp.“ ali ustmeno tudi v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5.

Upravništvo.

Prestolni govor.

„Častita gospoda obeh zbornic državnega zbora!

Poslušajoč Moj glas zbrali ste se ob začetku nove dobe Vašega ustavnega delovanja okoli Mojega prestola. Pozdravljajoč Vas za sprejem s Svojim cesarskim pozdravom, kličem Vam: dobrodošli ter se nadejam zaupajoč v Vsemogočnega, da se bode Vaše delovanje ves čas nove dobe razvijalo plodonosno in vspešno na blagor Avstrije in njenih narodov. V tej nadi potrjuje Me obilno spoštovanje, skazano dinastiji in domoljubju, s katerim so Me v poslednjih letih Mojega popotovanja obsipali vsi Moji narodi brez razločka. Hvaležnega sreca spominjam se vseh teh trenutkov, ki so živa priča avstrijske državne zavesti. Mnogo važnega bode imeli rešiti v tem zasedanji.

Čas pogodbe sklenjene med državnim zborom in deželami ogerske krone poteka h koncu. Obnoviti jo Vam bode potreba: ravno tako morali se bode iz novega pečati: vprašanjem carinske in trgovinske zveze, katero je Moja vlada leta 1878 sklenila z ogersko krono.

Te za narodno-gospodarski razvoj obeh polovic Moje države tako imenitne razmere bode temeljito premislili in pravično ter spodobno rešili.

Da se vojna postava dovrši, kar tudi pravičnost do države zahteva, predložil se Vam bode v sklepanje načrt postave o črni vojski (Landsturm.)

Ta naprava prebivalstvu v mirnem času ne bo nikakih sitnosti in stroškov napravljala, v vojnem času bode pa ona to državi, kar so enake naprave drugim državam in se bo obramba domovine z njo zdatno povelečala.

Posebna postava skrbela bo za preskrbitev vdov in sirot vojakov, česar že zdavno britko pogrešamo.

Podpirali bote Mojo vlado pri oskrbovanji

naučnih zavodov za splošno, kakor tudi za strokovno izobražbo, da se bode učeta se mladina, katera sedaj vsa v srednje šole v tako obilnem številu hiti, opozorila na obrtne šole, ki so podlaga povzdigi obrtnije.

Moja vlada si bode tudi prizadevala sklepati trgovinske pogodbe s tujimi državami, da si ohrani dosedaj pridobljena tuja tržišča za naše pridelke in da si poleg teh tudi še novih pridobi.

Popolno pozornost obračala bode moja vlada na javni promet, da se bo z njegovo pomočjo povzdignila produktivna delavnost na korist domače obrtnije.

Prav tako imela bo vedno pazno oko na železnice, katerih široko razpeta mreža obsega vse imenitne prometne ceste dobro vedoč, da so ravno železnice najmogočnejši pripomoček za prosep narodnega blagostanja.

O napravi lokalnih železnic dobili bote pravočasne potrebne predloge.

Že večkrat pričete večje kodifikacije na pravoslovnem polji, bodo se nadatjevale; pri vsem tem pa te ne bodo prav nič ovirale zboljševanje obstoječih postav, če se bode taisto potrebno skazalo.

Vsled anarhističnih zlodejstev bilo je lansk leto potreba napraviti izjemni stan za nekatera sodniška področja. Da se bodo prevratni naporji spodbili in izjemni stan odpravil, predložil se Vam bo dotični načrt nove postave. Resni koraki storili so se že na carinskem in obrtniskem polji, kakor tudi za zboljšanje položaja delavskega stanu.

Pečali se boste z raznimi preosnovami na tem polji. Pričakujem, da jih bote popolnoma in temeljito pretehtali in ocenjevali, kajti izvirajo iz žive potrebe prebivalstva in so mnogo bolj pomenljive, kakor pa marsikatera strankarske borbe.

Ako te srečno rešite, smete biti preverjeni Moje in prebivalstva najtopeje zahvale.

Nadejam se, da bodo pred vsem drugim našle Vašega privoljenja postava o zavarovanju delavskega stanu proti nesreči in bolezni, ter uravnava bratovščin pri delavskih zadrugah.

Načrt postave o podedovanju kmečkih domov srednje velikosti ima namen vtrditi in ohraniti jako imeniten del socialnega narodnega gospodarstva — kmetiški stan.

O razmerji takih domov se je po posamičnih pokrajinah že temeljito govorilo in sklepalo in s sklepanjem o tem načrtu dali bodete kmalo priložnost deželnim zborom gledé tega imenitnega dela deželne kulture svoje vkreniti. Velikanske povodnji v poslednjih letih zahtevajo uravnavo rek po mnogih deželah, posebno pa v Moji kraljevini Gališki, ki je bila v novejšem času tolikrat poplavljená.

Vlada peča se že s potrebno preiskavo in Vam bode o svojem času dotične načrte zgotovljene predložila. Moja vlada si bo vestno prizadevala pri vsakem za javno korist potrebnem podjetji skrbno ozirati se na položaj državnih financ.

Nadejam se, da jo bote v tem tudi Vi pri vsem svojem dejanji in nehanji, oziraje se vedno na državne dohodke, kolikor jih bo ravno na razpolaganje, vestno podpirali, kajti ves njen napor obrnjen je na uravnavo državnih financ. Naše razmere proti zunanjim državam so vse-skozi ugodne in si vzajemno prizadevamo mir ohraniti, katerega tako zelo potrebujemo.

Častiti gospodje obeh zbornic državnega zbora! Moja vlada si bo neprestano prizadevala čuvajoč jednoto in mogočnost države enako skrbeti za vse moje pokrajine in narodnosti gledé njihovih duševnih in narodno-gospodarskih koristi.

Da jo bote v tem podpirali, nadejam se tem trdneje, ker so se tukaj zbrali zastopniki vseh narodnosti in jednostranska presoja vprašanj, ki se Vam bodo predlagala, ni mogoča.

Pri vsem vodi naj Vas tisti duh zmernosti, kateri je povsod najbolj varen porok za vspešno delovanje in ob enem vse strogo in natančno ter stvarno pretehta in je edino zmožen po mirnem in vednem napredovanji v postavo-dajanji doseči vspehe in ustavi stalno vrednost pridobiti.

Blagoslov Vsemogočnega spremlja naj Vas pri Vašem delu.“

„Šola in narodno gospodarstvo.“

(„Popotniku“ v pojasnilo.)

Pod naslovom: „Šola in narodno gospodarstvo“ prinesel je „Popotnik“ v št. 18. dne 25. sept. t. l. na prvem mestu sestavek, v katerem po pravici povdarja, da je narodna šola pogoj narodnega življenja, temelj narodne omike in tudi narodnega blagostanja, in je zato ona bila vse čase prav ljubljeno dete vseh odkritosrčnih prijateljev ljudstva. Zraven tega pa v istem sestavku po krivici trdi, da sem jaz v sestavku „Nekaj o naših šolskih razmerah“, katerega je uredništvo „Slov. Gosp.“ v št. 34. dne 20. avg. t. l. pod spremenjenim naslovom: „Dobre šole pa splošnja beda“ *) priobčilo, proti tej občie pripoznani resnici pisal ter a) obdolžil šolo, da je ona zakrivila ali kakor na drugem mestu pravi povzročila splošno se-

*) Da bi še kdo drug iz teh besed bral, kar je bral iz njih „Popotnik“, to se nam ne zdi verjetno, saj leži v njih samo misel, da imajo šole, dobre šole namen in nalog postaviti jez splošnji bedi, torej gre za nje oziroma za njih vzboljšanje skrbeti. Kdor zna brati, ne more v teh besedah kaj druge najti. Isto, smo smatrali, izraža v celem tudi članek in zato, samo zato smo ga vzprijeli. Ured.